

Forum Standaardisatie

Wilhelmina v Pruisenweg 104
2595 AN Den Haag
Postbus 84011
2508 AA Den Haag
www.forumstandaardisatie.nl

notitie

FORUM STANDAARDISATIE

Opzet voor:

COLLEGE STANDAARDISATIE

Agendapunt:	03 Collegestukken		
Bijlagen:	CS10-05-09A Verantwoording “pas toe of leg uit” bij Logius CS10-05-09B eerste resultaten uit de NOiV monitor		
Aan:	Forum Standaardisatie		
Van:	Bureau Forum Standaardisatie		
Datum:	Maart 2011	Versie	0.2
Betreft:	Stand van zaken adoptie en implementatie open standaarden		

Doel

U wordt gevraagd kennis te nemen van:

1. Onderzoeken naar adoptiecijfers van de standaarden op de lijst

U wordt gevraagd het College te adviseren:

2. a. in hun jaarverslag zelf een passage op te nemen over het gebruik van de standaarden van de “pas toe of leg uit” lijst;
- 2 b. bijvoegde verantwoording van Logius over “pas toe of leg uit” (CS10-05-09A) hiervoor als voorbeeld te gebruiken.

Ad. 1 adoptiecijfers

Één van de doelen uit het werkplan 2011 is om inzicht te krijgen in de mate van adoptie van de standaarden op de lijst. Hiervoor worden er verschillende onderzoeken gedaan. Onderstaand ter informatie een overzicht van de verschillende onderzoeken. Voor het Forum lijkt op dit moment geen aanvullende monitorende rol weggelegd.

a. Monitor NOiV

De NOiV monitor onderzoekt door middel van een vragenlijst in hoeverre het pas toe of leg uit *beleid* goed wordt toegepast door overheidsorganisaties. Het kijkt dus naar de mate waarin er in aanbestedingen gevraagd wordt naar de standaarden. De monitor zegt niets over het daadwerkelijke implementatie of gebruik van de standaarden.

Bijgevoegd zijn de resultaten voor de standaarden van de lijst uit de jaarlijkse NOiV monitor (CS10-05-09B). Het beeld is dat het beleid steeds beter toegepast wordt, maar dat echte borging (nog) niet bereikt is. De belangrijkste obstakels zijn de ondersteuning door leveranciers en compatibiliteit met andere standaarden en toepassingen (legacy). Een kwart van de respondenten zegt daarnaast niet over voldoende informatie te beschikken om de standaarden toe te kunnen passen. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om informatie over welke open standaarden er zijn en in hoeverre de open standaarden volwassen zijn. Op dit moment wordt deze informerende taak voor een groot gedeelte door NOiV opgepakt samen met het Forum.

Let op: dit zijn nog niet de definitieve resultaten, deze worden officieel in mei bekend gemaakt, gelieve het bijgevoegde stuk daarom nog niet verder te verspreiden.

b. Onderzoek naar aanbestedingen

Als onderdeel van zijn promotie heeft Matthieu Paapst onderzoek gedaan naar de toepassing van het "pas toe of leg uit" beleid¹. In tegenstelling tot de NOiV monitor, waar het gaat om vrijwillige deelname en er geen controle is op de correctheid van de cijfers, gaat het hier om een feitelijk onderzoek naar wat er nu echt gevraagd wordt (de uitvoering van het beleid).

De conclusie van Paapst is dat er bij de onderzochte aanbestedingen in 36 % om toepassing van de open standaarden van de lijst wordt gevraagd. Hierbij is er een groot verschil tussen soort organisaties. Provincies scoren met 100% het beste, terwijl het onderwijs met 11% het slechtst scoort. Het Rijk scoort 46%.

Deel drie van Paapst zijn onderzoek zal ook ingaan op de redenen voor het niet toepassen van de open standaarden en aanbevelingen om toepassing te bevorderen. Dit onderzoek wordt in het najaar verwacht en zal ook dienen als input voor de rapportage aan de Kamer over het NOiV beleid.

c. Onderzoek onder beheerders van standaarden

Het Bureau heeft, zoals aangegeven in het werkplan, onderzoek gedaan naar daadwerkelijke adoptiecijfers van de standaarden bij de beheerders/eigenaren van standaarden. Hierbij staat niet de vraag centraal of de standaard in de aanbesteding gevraagd wordt, maar of de standaard gebruikt wordt in de praktijk. Het idee was om via een relatief eenvoudige manier, uitvraag bij de beheerders, een goed inzicht te krijgen in de adoptiegraad van elke standaard.

De conclusie is dat de beheerders over het algemeen weinig informatie hebben over de daadwerkelijke implementatie en gebruik van de standaarden die zij beheren. Voor sommige standaarden zijn wel cijfers beschikbaar over bijvoorbeeld ondersteuning door leveranciers of het aantal downloads, maar er is weinig data over implementatie en gebruik door de gebruikers.

¹Zie <http://advotheek.nl/?p=381> en <http://www.rug.nl/staff/m.h.paapst/ICTbeleidenaanbestedingspraktijk.pdf>

Hoe nu verder?

Om echte gebruikcijfers te verkrijgen kan een intensief onderzoek gedaan worden bij de overheidsorganisaties zelf. Hier gaat echter veel geld en tijd in zitten, deze ruimte heeft het Bureau niet. Een beter alternatief is om de overheidsorganisaties zelf verantwoording af te laten leggen, zie ad. 2. Hierdoor wordt de monitoring geïntegreerd in de al lopende processen van de organisaties zelf en wordt aangesloten bij het al bestaande “pas toe of leg uit” beleid.

Ad. 2 best practice voor verantwoording over “pas toe of leg uit”

Het “pas toe of leg uit” beleid schrijft voor dat overheidsorganisaties die niet kunnen voldoen aan de standaarden van de lijst dit uitleggen in hun verslaglegging. Dit lijkt echter niet of nauwelijks te gebeuren. Het Forum adviseert het College om dit voor het eerst volgende jaarverslag wel te doen.

Om het goede voorbeeld te geven heeft het Bureau voor Logius bijgevoegde (concept) verantwoording gemaakt. Deze komt in het jaarverslag van 2010 van Logius te staan. Deze verantwoording gaat verder dan in strikte zin noodzakelijk is volgens het “pas toe of leg uit” beleid, maar geeft wel een goed inzicht in het daadwerkelijk gebruik. Het Forum adviseert de College leden om volgens dezelfde methodiek als het voorbeeld verantwoording af te leggen.